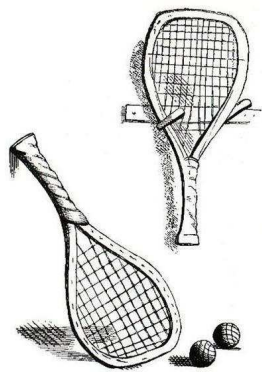

POVIJEST REKETA

Kad je rođen, bio je mali i napravljen od drveta; 2000 godina kasnije, porastao je i sastoji se od vlakana (ugljičnih ili staklenih) ili od titana. Bez njega ne bi bilo tenisa. Evo njegove povijesti.

Bez reketa i loptica tenis ne bi postojao. Ali zanimljivo je da je sve počelo od dlana, budući da etimološki riječ reket potiče od arapske riječi rahat što znači dlan. U stvari, neki drevni narodi i kulture, kao što su Asteci i guatemalske Maye, poznavali su različite igre s lopticom. Prema knjizi autora Pawlesa i Bergiera, Povratak brujsosa, Maye i ostale pretkolumbovske kulture poznavale su igru reketima i lopticama vrlo sličnu tenisu. Ti su je narodi smatrali sportom, ali istovremeno i svetom ceremonijom. Okretnost igrača u baratanju lopticom značila je da se radi o osobi koja uživa ravnotežu u svom svakodnevnom životu, ali također i u svojim odnosima sa planetarnim silama ili s nekim prirodnim božanstvima. U svakom slučaju, prvi naši dokazi upućuju na dlan.

U Španjolskoj su se drevni preci igrača jedne baskijske igre loptom (pelote) zabavljali vrlo drevnim igrama. U baskijskoj peloti, lopta se rukom udara u zid. Radi se zapravo o vrlo primitivnoj igri u pravom smislu te riječi, uzmemo li u obzir da su čovjekov razvoj i napredak obilježeni, aktivnostima kojima se bavi u slobodno vrijeme.

Na taj način gledano, teniski se reket očito pojavio kao produljeno djelovanje ruke, to nije rečeno, u svrhu izbjegavanja udarca loptice o ruku. Kao i u Darwinovoj evoluciji vrsta, u određenom povijesnom trenutku igrači su shvatili da im je ugodnije i atraktivnije koristiti se reketom umjesto rukom. Jedna grupa sportaša nastavlja i dalje igrati kao u doba Rimskog carstva, golom rukom, no drugi se odlučuju za reket, razvijaju ga i dovode do nastanka tenisa.

Od trenutka kad su ljudi počeli koristiti prve rekete, instrumenti za igru su postali mnogo sofisticiraniji, a za njihovu se proizvodnju koriste najmoderniji materijali. Prva pisana bilješka o reketu u našoj mediteranskoj kulturi dolazi nam iz pera rimskog povjesničara Ovidija koji je već u prvom stoljeću prije nove ere napisao u svom *el Ars armattoria*: precizan tekst o tehnikama suvremenih igara. To znači da,

premda ne zanemaruju i saznanja o reljefu ili o skulpturi, Rimljani znaju baratati reticulumom - tu su riječ upotrebljavati za reket; iz nje nastaje riječ retiket i naposljetku reket.

U svakom slučaju puno ranije porta i Temistoklova zida (500 godina prije nove ere) predstavljaju igrače pelote, a postojanje igara kao što je faininda koje se temelje na upucivanju loptica i finti prema suparniku svakako dokaz je da se radi o pretečama tenisa i reketa. Kretanje loptice oduvijek je privlačilo ljudsko oko iako danas, kad su igrači poput Gorana Ivanisevića u stanju lopticu odaslati brzinom od 200 km/h, slijediti njenu putanju postaje teško i za gledaoce i za suce.

Tijekom mračnih godina srednjeg vijeka čini se da je nestala mogućnost živahnog ispućavanja male loptice, bilo dlanom, šakom, drvenim štapom ili različitim vrstama rukavica ili narukvica izrađenih od kožnatih vrpca. Sport, jednako kao i kultura i razbibriga, doživjeli su u to doba svoje crno razdoblje. Ipak arapska je kultura sačuvala igre loptom. Neke igre s konjima i legendarnim istocnjackim vitezovima prethodile su Pulu tibetanskog imena i perzijskog podrijetla koji je bez sumnje preteča zapadnjačkog aristokratskog pola.

U Perziji su postojale i druge igre nazvane ciogan ili tchigan, koje su se igrale manjim reketom i konopcima. Gotovo je sigurno da se radilo o preteći francuske jeu de paume (igra loptom i dlanom), koja je daleki predak modernog tenisa. No vratimo se izgledu instrumenata. Praktički već krajem srednjeg vijeka Chaucer, autor Canterburyjskih priča, opisuje reket koji se koristio 1370. godine.

U svakom slučaju, kao što se to opisuje u povijesti Lancelota, na početku se igralo golom rukom. Kako se razvijala igra, ruke su se pokrivala kožnatim trakama ili rukavicama. Drvena palica ili malj zamijenili su obični štap. Do danas se u Bayonneu sačuvao jedan od tih instrumenata. Scaino je 1555. godine konstruirao veličanstven reket od kosokutnih struna i dvostrukog drška. Raket nepoznatog uglednika, konstruiran 1538. godine, prvi je reket s vertikalno postavljenim strunama kao moderni reketi.

Radilo se uvijek o drvenim reketima, mnogo manjim od onih koje danas poznajemo. Gradovi i povijesna imena ujedinjuju se u sve popularnijoj igri jeu de paume (igra loptom). Filip Lijepi postao je slavan zbog svoje nesretne smrti. On je bio ljubitelj srednjovjekovne jeu de paume. Da bi uspio završiti jednu partiju tenisa pio je ništa manje, nego ledenu vodu. Obolio je od upale pluća i umro. Reakcija njegove bračne družice, Lude Jeanne, dio je druge povijesti. I Louis X imao je ozbiljne probleme zbog istog razloga. Pio je vodu sa zdenca usred igre i prehladio jedno plućno krilo. Nakon toga nikad nije uspio ponoviti svoje uspjehe.

Sedamnaesto stoljeće donosi zanimljive novosti. Strasburski reket datira iz 1608. godine. Konstruirao ga je Crispin de Pass, a vrlo je sličan onome kojim se koristio vojvoda od Yorka 1641. godine. Nešto kasnije ručka se počela oblačiti platnom. Na taj način započinje neka vrsta sofisticacije. Barcelon, učitelj francuskog kralja, godine 1753. umjetnički je konstruirao svoje rekete. Žice su učvoravane na svakom prepletu. Tisona nije samo ime Cida Campeadora, to je također i ime nadjenuto jednoj vrsti zakrivljenog reketa iz godine 1820. koji je izmišljen kako bi se mogli hvatati teški udarci preblizu frontonskog zida.

Potom dolazi reket Maire Wingfielda, izumitelja modernog tenisa. Neki od njegovih radova sačuvani su u jednom britanskom muzeju. Čvorovi nestaju, a do kraj stoljeća prvi puta se usvaja ovalni oblik kao oblik reketa. Wingfield je igrao, putovao i razvijao igru i reket od godine 1874. do 1891. Drugi muškarci i žene proširili su tenis na 5 kontinenata, zaokružujući tako njegov posao. Od toga doba, usavršavanje materijala i prilagodba izradbe reketa konstantni su pratilac napretka moderne industrije. Prisjetimo se prvih aluminijskih reketa koje su stvorili Wilson i Lacoste šezdesetih godina.

Druge inovacije kojih smo svjedoci u posljednjih petnaest godina očituju se u primjeni grafita na Headovim reketima. Slijede potom, s dolaskom novih materijala, ugljična vlakna, staklena vlakna, bor, porculan, te na koncu tek i kristali kao najnoviji materijal. Misao vodilja je olakšati djelovanje sporta, omogućiti maksimalnu apsorpciju i vibracije udarca. Konačno, razvojem reketa nastoji se smanjiti drška, povećati površina o koju udara loptica i učiniti atraktivnijom igru koja čovjeka prati već tisućama godina.

650 GODINA RAZVOJA

- 1344: BAT: Drveni štap pokriven pergamentima koji se drži za ruku pomoću kožnate trake, dvostruki hvat.
- 1555: Scainov reket: drvo, kosokutne žice, višestruki rukohvat.
- 1538: Reket nepoznatog uglednika: prvi s okomitim žicama i ovalnog oblika.
- 1767: Garsaultov reket: učvorene žice. Dulja drška sastavljena od više dijelova.
- 1867-1896: Wingfieldov reket: bez čvorova na žicama. Okvir se izravnavava. Površina se povećava.
- 1930: Daytonov reket: drvena ručka zamjenjuje se čeličnom.
- 1965: Wilson i Lacoste stvaraju prve metalne rekete. Head potom ugrađuje grafit.
- 1990: Reketi od ugljičnih i titanskih vlakana te od tekućih kristala.